УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8749
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 56. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 26-го БЕРЕЗНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 20, 1969 No. 56. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 25 березня 1969

В АМЕРИЦІ

СЕКРЕТАР ТРАНСПОРТОВИХ СПРАВ Джан А. Волпі рішений приспішити будову автострад між містами. Волпі є спеціялістом від будови автострад. Він був губернатором стейту Массачусетс. В інтерв'ю він закликає тих консерватистів і представників міст, які противляться поширенню автострад попри парки та сільські райони, бо широкі автостради не можуть іти через середину густо заселених міст. Волпі каже, що 205 мільйонів американців вимагають, щоб вони могли вигідніше подорожувати, як це можливе тепер. Американець проводить 13 відсотків робітного дня за кермою свого авта. Він потребує вигідних автострад.

СЕНАТОР ДЕМОКРАТ ГЕПЛОРД НЕЛСОН із Висконсину заявив, що ЗСА повинні виявити всю правду про біологічну і хемічну війну, подібно, як це сталося з протиракетною обороною, про яку секретар оборони виявив всю правду, подавши до відома, що СССР загрожує своїми далекосяжними ракетами безпеці ЗСА. Сенатор Нелсон сказав: „Хочемо поглянути на хемічну і бактеріологічну війну на всю широчінь. Треба конче зняти заслону з цієї справи". Сенатор Нелсон має про цю справу говорити в Сенаті. Він домагається переслухання в справі хемічної і біологічної війни в Сенатській Комісії Збройних Сил.

СЕКРЕТАР СКАРБУ ДЕЙВІД М. КЕННЕДІ рекомендує відкликати будову швидкого пасажирського літака, який летів би зі швидкістю 1,800 миль на годину. Це відкладення робиться тому, щоб заощадити 200 мільйонів дол., які мали бути в бюджеті на фінансовий рік, що починається 1-го липня 1969 р. Будову цього літака відкладається на пізніше, як менше важливу в теперішньому часі. Ця будова мала б тривати від чотирьох до шістьох років. Президент Ніксон встановив 11-членну комісію з представників різних департаментів, які мають виготовити звіти в цій справі. Секретар скарбу Кеннеді заявив, що тільки недостача фондів змушує його відкласти конструкцію цього літака.

В 1967 РОЦІ КРАЙОВА ДОРАДЧА КОМІСІЯ рекомендувала президентові Джансонові, щоб збільшити число негрів в Крайовій Ґвардії, бо виявилося під час негритянських заворушень в містах, що у відділах Крайової Ґвардії, які дбали про порядок, служили майже самі білі ґвардисти. Та при кінці грудня 1968-го року виявилося, що відсоток негрів у Ґвардії становив 1.26 відсотка, майже стільки само, що в грудні 1967-го року, коли цей відсоток становив 1.24. Відсоток мінімально збільшився, але число негрів у Ґвардії зменшилося, бо в 1967 році воно становило 5.184, а в 1968 році — 4.944. Число негрів не збільшилося, бо під час війни у В'єтнамі до Ґвардії покликують тих, які туди давніше були зголосилися.

28-РІЧНИЙ ПРАВНИК ПРОФЕСОР УНІВЕРСИТЕТУ Джорджа Вашинґтона Джан Ф. Бенцґеф зібрав пожертв на 800 дол. і починає з ними боротьбу проти могутнього тютюнового промислу, який видає річно один мільйон долярів на пропаґанду й оборону куріння. Професор Бенцґеф буде старатися, щоб Конґрес не схвалив законопроєкту, який заохочував би курців продовжувати куріння цигарок та псувати собі здоров'я. Він розмовлятиме про цю справу з якнайбільшим числом конґресменів та сподівається зорганізувати проти куріння найменше 10,000 лікарів, які напишуть проти куріння до Конґресової комісії, а деякі особисто будуть зізнавати про шкідливість куріння.

У СВІТІ

АМЕРИКАНСЬКІ ВТРАТИ У В'ЄТНАМІ ДОСЯГАЮТЬ вже людських втрат, зазнаних в цілій Корейській війні. За один тиждень, що скінчився 15 березня, згинув 351 американський вояк, а 1.400 було ранених. Впродовж перших трьох тижнів цьогорічної весняної офензиви комуністів згинуло 1.140 американських вояків, а 5.688 було ранених. За всю війну у В'єтнамі згинуло 33.063 американських вояків, коли в Кореї згинуло 33.639 вояків. Якщо В'єтнамська війна буде продовжуватись з подібними щотижневими людськими втратами, то вона коштуватиме Америці найбільше людських жертв — після двох світових і Громадянської воєн.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ВІДБУЛИСЯ в минулу неділю 23 березня перші впродовж останніх 13-ох років вибори в 3.500 селах і оселях. Вибирали війтів, громадських секретарів та інших службовиків місцевої самоуправи. Люди здебільша цікавилися тими виборами й голосували — без уваги на погрози збоку В'єтконґу, що голосуючі й обрані наражені на пімсту збоку терористів.

У ПАКІСТАНІ ПОКЛИКАНО військо для охорони державних будинків і таких влаштувань, як електрівні й водопроводи проти небезпеки саботажів. Президент Мохаммед Аюб Хан виявив у своєму зверненні до народу, в якому перестерігав проти анархії, що в країні відбуваються „масові вбивства, масові підпали й атаки проти поліції". Згоріли тисячі домів, згинули тисячі осіб, вбитих юрбами бунтарів. Деякі газети поручають проголошення воєнного стану, однак опозиція лякається, щоб авторитарний режим Аюба Хана не використав воєнного стану для закріплення своєї влади і розправи з опозиційними лідерами.

СОВЄТСЬКІ ВЛАСТІ ДОЗВОЛИЛИ ОДНОМУ молодому жидові поїхати до Мадярщини на рабінатські студії й після того вернутися до СССР задля виконування свого духовного стану — повідомив про це нюйоркський рабін Артур Шнайдер, який їздив до Москви разом з одним протестантським пастором. Большевики буцім-то погодилися, щоб згодом також інші кандидати на рабінів їхали на рабінатські студії на Мадярщину.

ВОРОЖІ БРИТАНІЇ ДЕМОНСТРАНТИ В АНҐІЛЛІ „ПОХОРОНИЛИ" британського високого комісаря Антоні Лі; вони влаштували цілий похорон із домовиною, що її несло вісім жалібно зодягнених чоловіків, а коло 400 осіб ішли в жалібному поході з такими таблицями, як „Дивись, що зробила Британія: вбила Антоні Лі", або „Якщо Антоні Лі не вернеться до Лондону, то Анґілла помре". Тим часом лідер анґілців Роналд Вебстер відвідав різні делеґації в О'єднаних Націях в Ню Йорку та скаржився перед ними на Британію, що порушила самостійність Анґілли.

У МОСКВІ ПЕРЕБУВАЛА впродовж шости днів делеґація чеських і словацьких старшин, які переговорювали з совєтськими властями про достави для чеського летунства й протилетунської оборони.

Канадійський прем'єр Трудо конферує з президентом Ніксоном

Вашингтон. — Канадійський прем'єр П'єр Еллiотт Трудо 24-го березня „приватно" 90 мінут конферував із президентом Ричардом М. Ніксоном. Це був перший голова закордонного уряду, який відвідав Президента та склав візиту в Білому Домі. На площі перед Білим Домом відбулася зустріч обох державних мужів. Військова оркестра відограла гимни обох держав, після того обидва державні мужі увійшли до Білого Дому, де відбулося формальне привітання. Після розмови прем'єра Трудо з президентом Ніксоном відбулася їхня зустріч зі штабами співробітників канадійських й американських, яка тривала 45 мінут. Пресові секретарі Прем'єра й Президента заявили, що конференція відбувалася в приязнім дусі. Обидва вони ухилялися від відповіді на запити, як вирішено справу протиракетних ракет, які ЗСА мають розмістити в першу чергу в Монтані й Північній Дакоті. В канадійськім Парляменті були запити в справі цих ракет, бо канадійці хотіли б знати, чи американські ракети летіли б понад канадійську територію. Цю справу порушували на конференції Р. Ніксон і П. Трудо, але не знати, як вони вирішили її.

Міллс досліджуватиме справу багатіїв, які не платили податків

Вашингтон. — Голова Палатної Комісії Способів і Метод конґресмен Вілбур Міллс заявив, що він досліджуватиме справу тих 155-ох багатих платників податку з прибутками понад $200-000 річно, які не платили жадного прибуткового податку в 1965 і 1966 роках. Конґресмен Міллс сказав, що він хоче знайти, яким способом ці платники податків змогли „законно" не платити податків. Це Комісії потрібне для того, щоб схвалити такий новий податковий закон, який не дозволяв би викручуватися від плачення податків. Цю справу виявив останній секретар скарбу президента Джансона Джозеф В. Барр. Він зробив це на три дні перед залишенням свого становища, кажучи, що треба щось зробити, щоб внеможливити різними штучками обходити податковий закон. Деякі конґресмени домагаються, щоб Податковий Уряд виявив прізвища тих платників податку, які вміють так використовувати недостачі податкового закону. Зменшити податок можна таким способом, що жертвується багато на добродійні цілі, пожертви для яких звільнені від оподаткування. Палатна Комісія має право на закритій сесії розглядати податкові документи.

Стан здоров'я Айзенгавера погіршився

Вашингтон. — Стан здоров'я колишнього президента Двайта Д. Айзенгавера погіршився і його вітальні сили слабнуть, як говориться в лікарському бюлетені з вечора 24-го березня. При кінці минулого тижня Айзенгавер переходив нову кризу, бо зменшився був доплив крови до його серця. Внаслідок лікувальних заходів збільшено доплив крови до серця пацієнта, але стан здоров'я погіршився, і він слабне. Його часто відвідує пані Айзенгавер, яка постійно перебуває в шпиталі. Відвідав пацієнта і його молодший брат д-р Мілтон Айзенгавер. Лікарі не рекомендували відвідати батька синові кол. президента Джанові С. Д. Айзенгаверові, який постійно живе в Ню Йорку, але він сам вирішив поїхати до Вашинґтону.

ВІДБУЛАСЬ НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ НТШ

Торонто. — Канадійське НТШ в Торонті влаштувало в неділю 16 березня в залі школи св. Миколая при вул. 4 Белвудс у Торонті Наукову Конференцію з програмою: відкриття — проф. д-р Євген Вертипорох, Аріядна Стебельська — „Звук і барва кількох Шевченкових рядків", проф. Тадей Залеський — „І. Хміль ,Гомін Полісся' та письменники-модерністи", о. проф. д-р Іриней Назарко — „Призабутий попередник Шашкевича" (про о. Юліяна Добриловського).

ЗСА офіційно запропонували 4-державні розмови про Близький Схід

Об'єднані Нації. — Американський амбасадор в Об'єднаних Націях Чарльс Иост звернувся до амбасадорів Британії, Франції і СССР, як також до генерального секретаря ОН У Танта з пропозицією, щоб розпочати формальні наради „чотирьох великих", спершу на амбасадорському рівні, про ситуацію на Близькому Сході. Чарльс Иост, британський амбасадор лорд Карадон, французький амбасадор Арманд Берар і представник СССР Яков Малік переводили впродовж останніх тижнів інформаційні розмови, кожний з кожним, і Иост вважає, що знайдено вже достаточно спільних точок, щоб можна нараджуватись офіційно й колективно. Однак, за газетними твердженнями, устійнено радше тільки суто формальні подробиці, як те — про що треба нараджуватися і за якою чергою, але не виготовлено ніякого проєкту розв'язки ізраїльсько-арабської проблеми. Всі названі амбасадори погодились тільки, що переговори треба повести за посередництвом шведського дипломата, посередника Об'єднаних Націй для замирення на Близькому Сході, Ґуннара Яррінґа. Ізраїль є проти нарад чотирьох великодержав у справі ізраїльсько-арабського конфлікту, але ізраїльський міністер закордонних справ Абба Ебан не мав успіху, коли старався переконати в минулому тижні президента Ніксона, що 4 великі держави не повинні втручатися до цієї справи та що вони повинне тільки наполягати на арабські держави, щоб ті засіли разом з Ізраїлем за конференційний стіл.

Президент призначив двох генералів на командні становища

Вашинґтон. — Президент Ніксон призначив генерала Вілліяма Россона на заступника головного команданта американських військ у В'єтнамі, на місце генерала Ендрю Ґудпастера, який призначений на головного команданта збройних сил Атлантійського Союзу (НАТО). Вілліям Россон, який має 50 років і скінчив був Ореґонський університет, буде підвищений з генерал-лейтенанта до 4-зіркового генерала. Він був головним творцем так званих спеціяльних військ, вишколюваних у партизанській війні, має за собою вже досвід В'єтнамської війни і в останньому часі був директором відділу політики і плянування шефів об'єднаних штабів в Пентаґоні. Водночас Президент призначив генерал-майора Джуліяна Івелла, команданта 9-ої піхотної дивізії у В'єтнамі, на команданта Другої військової округи з підвищенням до ступня генерал-лейтенанта.

Совєтський челіст, що вибрав свободу, хоче залишитися в ЗСА

Ню Йорк. Совєтський челіст Всеволод Лежньов, член московської симфонічної оркестри, який під кінець тижня „зник" з готелю Веллінґтон в Ню Йорку, не зголосився в минулому тижні на концерти тієї оркестри у Вашинґтоні й Балтиморі та крадькома забрав з собою своє чельо й валізу, зголосився на поліцію і просив дати йому азиль. Лежньов діяв за посередництвом адвоката Елмера Фріда, який відмовився виявити будь-які подробиці втечі того челіста: хто допоміг йому в утечі, де він перебуває і хто поручив Лежньову власне того адвоката. Мабуть, Лежньов тому звернувся до Фріда, що той адвокат викладає в Нюйоркському університеті американське імґраційне право. Елмер Фрід заявив, що Лежньов не є політиком, тільки челістом і тому він, Фрід, не буде згадувати про будь-які політичні мотиви втечі Лежньова. Стараючись за дозвіл на постійний побут в ЗСА — не треба подавати причини. Той музика, мовляв, просто хоче залишитися в Америці й тут музикувати. 37-річний Всеволод Лежньов вже був раз в ЗСА, а саме в 1960 році, коли приїздив сюди з тією самою оркестрою. Він не залишив в СССР нікого з близької рідні.

Твори Шевченка перекладено на 72 мови народів світу

Ню Йорк. — У своїй доповіді п. н. „Шевченко у світовій літературі", виголошеній під час Шевченківської конференції УВАН в суботу 22 березня ц. р. ред. Б. Кравців зробив підсумки перекладної шевченкіяни в усьому світі. На основі новоопублікованих даних про нові книжкові видання з перекладами творів Шевченка на чужоземні мови та нових бібліографічних покажчиків ред. Б. Кравців встановив, що по сьогоднішній час твори Т. Шевченка перекладено на 72 мови різних народів світу. Книжкові видання з перекладами творів Шевченка вийшли п'ятдесят і двома мовами. Крім того окремі поеми й вірші Шевченка, зокрема „Заповіт" перекладено ще на двадцять інших мов. Усіх книжкових видань з перекладами творів Шевченка вийшло по кінець 1968 року понад 250. Відбувалася конференція з доповіддю ред. Б. Кравцева заходом Інституту Шевченкознавства УВАН і відкрив її коротким словом Юрій Лавріненко та проводив нею проф. Володимир Міяковський. Під час конференції була влаштована виставка видань перекладів Шевченка чужими мовами із колекцій УВАН та ред. Б. Кравцева.

Литовська національна газета широко інформує про змагання українців

Чикаґо. — Литовський національний щоденник у Чикаґо, де живе понад 100 тисяч вихідців із Литви, „Naujenos", у числі з 25 лютого ц. р. помістив редакційну статтю про змагання українців в Україні за здійснення нібито „ґарантованих конституцією" національних свобід. Газета інформує читачів про працю журналіста Вячеслава Чорновола, що вийшла окремими виданнями за кордоном, та про боротьбу Москви проти „проявів українського буржуазного націоналізму" в Україні, як то закидають українцям на їхній Батьківщині окупанти. У статті переказано зміст праці В. Чорновола, що вийшла англійською мовою під наг. „Чорновіл Пейперс". Про діяльність литовської еміграції, скерованої на визволення Литви, та життя великої литовської громади в Чикаґо інформував щоденник „Чикаґо Трибюн" з 16 лютого ц. р. Литовці в Чикаґо мають свої газети і видавництва книжок, Дім литовської молоді, підтримують литовську національну оперову компанію, мають Литовський Мистецький Інститут, свої церкви та різні установи.

Торонтська Округа УНСоюзу обговорила свої ювілейні завдання

Торонто. — Минулої суботи, 22-го березня 1969 р. тут, в приміщенні УНО при Каледж Ст., відбулася ділова нарада секретарів та численних представників Відділів місцевої Округи УНС, на якій впродовж чотирьох годин, основно обговорено завдання та обов'язки Округи, її Відділів та всіх союзових діячів, у цьому ювілейному та передконвенційному році. Основні доповіді про пляни УНСоюзу, зв'язані з його 75-річним ювілеєм, як святочні, так ділові, виголосили заступник гол. предсідника й директор Канадійської канцелярії Богдан Зорич та головний секретар Ярослав Падох. На історичному тлі постання та розвитку й постійного росту цієї найстаршої і найбільшої громадської установи у вільнім світі, вони з'ясували конечності наших днів та накреслили плян праці впродовж цілого року для досягнення запланованої мети. В ділянці організаційній цей плян замикається числом 7,500 нових членів. Це дуже поважне число є потрібне для покриття всіх втрат у членах, зокрема з приводу масового дозрівання в цім році двадцятирічних грамот, якими забезпечилися рівно двадцять років тому, нові іміґранти, які від 1949 р. почали масово напливати до Канади й Америки та для придбання видатної надвишки, яка була б неначе ювілейним дарунком ювілятові у його 75-річчя. Після доповідей розвинулася оживлена й конструктивна дискусія, яка поширила та доповнила теми, порушені доповідачами. В дискусії взяли участь І. Мельник, В. Пінковський, І. Курман, П. Сахаревич, д-р К. Ващук, Б. Дідулка, мґр. Н. Мастикаш, М. Дутчак, Я. Бурій, П. Гуменюк, мґр. О. Підгородецький й М. Максимів, який проводив зборами. На запити відповіли доповідачі, а вислід дискусії зреасумував голова зборів. Приявні погодилися з доповідачами, що ювілейний час вимагає здвоєної праці та збільшених успіхів, зокрема на організаційному полі. Після нарад головний секретар склав подяку та ґратуляції тим діячам Округи, які особливо визначилися в минулорічній кампанії за збільшення членів й передав іменні пам'ятові зірки на їхні плякети членів Клюбу Заслужених Союзовців. Були ними: В. Лідюк, пані Софія Куца, В. Шаран, В. Пінковський, і Я. Бурій. Всі вони придбали 25 або більше членів в 1968 році. Признання зложено також В. Зацерковному, Н. Вербовецькому і іншим.

Естелла Волошин очолила Управу Окружного Комітету Відділів УНС в Янґставні

Янґставн, Огайо. — Минулої суботи, 22-го березня, тут в Домі УНСоюзу відбулися річні загальні збори Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу, в результаті яких обрано нову Управу Окружного Комітету з пані Естеллою Волошин на чолі. Збори відкрив і ними проводив дотеперішній голова Округи п. П. Ліщак. Після звітів і дебат над ними, доповіді на ювілейні і актуальні союзові теми виголосили приявні на зборах головний касир Петро Пуцило та головний радний Тарас Шмаґала. Нову Управу Окружного Комітету обрано в складі: Естелла Волошин — голова, Петро Ліщак — заступник голови, Степан Бурий і Маріян Микар — секретарі в українській і англійській мовах, Анна Сорока — касир, Ольга Мамрич і Іван Сенич — контролери та Ольга Мамрич, Марія Юрст, Михайло Мартинишин і Дмитро Голубець — Господарський Комітет.

ВОЛОДИМИР ТКАЧУК — НОВА ЗІРКА ГОКЕЮ

Зустріч з Володимиром Ткачуком, новиком професійної гокейної дружини Ню Йорк Ренджерс, заарангував спортовий колюмніст „Українського Тижневика" ред. Олег Звадюк. Про наше раніше домовлення вибратися разом на цю зустріч пригадав мені ред. Звадюк напередодні підготованої ним поїздки на тренінговий стадіон Ренджерсів на Лоґ Айленд. І тоді прийшлося мені здушити в собі докори совісти, що прийдеться відкласти на пів дня союзову кореспонденцію, гори якої чекають на поладнання. Арґументи за поїздкою переважили, бо ж це була незвичайна нагода перевести з цим молодим українцем, новою зіркою професійного гокею, інтерв'ю для „Свободи" і для українських передач „Голосу Америки" на Україну. Це мала бути розмова зі сином українських іміґрантів, який народився в Німеччині і прибув з батьками дворічним хлопцем до Канади, де гокей полонив його від сьомого року життя і довів до рядів професійної дружини Ренджерсів. І після зустрічі з Володимиром Ткачуком вже не можна шкодувати проведених з ним декількох годин, які залишили по собі стільки вражень, про які хочу поділитися з читачами.

„Не Тейчук, але Ткачук"

У вестибюлі стадіону, куди ми прибули разом з ред. Звадюком, звернулися ми до службовика Ренджерсів та відрекомендувалися йому. Він розпитав нас ввічливо, чи ми вже домовилися з Ткачуком про цю зустріч. На наші вияснення, що ми репрезентуємо дві українські газети та дві радієві сітки (ред. Звадюк працює в радіо „Вільна Европа"), цей службовик поспішив до канцелярії, але вже в половині дороги обернувся ще раз до нас, щоб нас попередити: пам'ятайте, вигукнув він до нас, його прізвище не Тейчук, але Ткачук. Наших вияснень, що хто як хто, але ми про це самі повинні б знати, він вже може й не чув. Але, чи було це важне йому, коли сам Ткачук вже подбав про те, щоб прізвище українського роду Ткачуків було в належному пошанівку.

„Українці славні в гокею"

За декілька хвилин приступив до нас середнього віку мужчина в якому, ще заки він нам представився, пізнали ми головного менаджера Ренджерсів Еміля Френсіса, який теж виконує обов'язки тренера цієї дружини. Як тільки ред. Звадюк роз'яснив менаджерові ціль наших відвідин і Френсіс із манерами досвідченого дипломата висловив своє вдоволення заплянованими інтерв'ю з Ткачуком для української преси та радіо, я попробував заскочити його несподіваною пропозицією, щоб він, Еміль Френсіс, теж уділив нам інтерв'ю, в якому ми хотіли б почути його оцінку Володимира Ткачука. Еміль Френсіс не виглядав ні трохи заскочений пропозицією і все дальше пішло з ним, „як по маслі".

Володимир Ткачук

Еміль Френсіс сам приступив до нас по закінченні тренінгу, під час якого слідкували ми за Володимиром Ткачуком і другим українцем у складі Ренджерсів Давидом Баланом, та запросив нас перейти в затишний кінець вестибюлю, щоб там можна було записати на стрічку нашу розмову. „На мою думку, Волод. Ткачук є одним із найкращих молодих центрів нападу, які прибули до Національної Ліги.

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
Supscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65$.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Балакучість

Балакучість є, так би мовити, одною із притаманних рис української вдачі. Якщо вона щонайбільше докучлива у приватному житті, наприклад, у зловживанні телефоном, то буває дуже прикрою і просто шкідливою в суспільному житті.

Балакучість у громадському житті виявляється при різних нагодах і в різних формах. Вже не раз підкреслювано на сторінках української преси, що довгі промови на концертах - академіях знуджують слухачів, особливо молодь, і відстрашують від таких вечорів. До того ж неначе правилом стало, що голови Відділів УККА чи речники інших спонзорів отаких святочних імпрез використовують точку „відкриття" для виголошування промови, при чому іноді ставлять в незручну ситуацію запрошеного промовця, втручаючись по суті в його ділянку. Ту саму злу прислугу роблять організатори вечорів, на яких виступають окремі прелеґенти: вступне слово є зайвою „балакучою точкою". Жалюгідну балакучість виявляють представники установ і організацій, які складають на бенкетах привіти. Недавно на відкритті „Академії Волі" у Бостоні, в Вірджінії, виступали з привітами 11 генералів і адміралів — разом протягом години. Наші ж люди, складаючи привіт, виголошують цілі промови. Те саме стосується дискутантів і внескодавців на різних засіданнях, нарадах і дискусійних вечорах. Існує категорія „професійних дискутантів", які завжди забирають слово, навіть до справ, на яких не розуміються. Мотивуючи пропозиції внескодавці, виголошують окремі доповіді. Багатогодинні дискусії і десятки пропозицій вбивають наради й відстрашують від даної установи чи організації її найближчих прихильників.

Все сказане стосується форми — тривалости виступу. Нічого й казать про зміст, що його перевантажують патріотичними фразами. Балакучість притуплює самокритицизм, балакучість з-правила іде впарі з плиткістю змісту, з браком підготови, з нехіттю до оригінальности думки, до шукання синтези. Найкраща порада балакучим людям, які хочуть „виговоритись": хай вони влаштовують власні доповіді, там можуть мати необмежене поле для написів своєї красномовности.На всіх інших прилюдних виступах наші громадяни мусять мати на увазі терпець, здоров'я, нерви слухачів та добро даної імпрези, яке виключає балакучість.

Армія окупанта

12 березня 1919 року М. Подвойський і В. Межлаук підписали від імени Наркомату військово - морських справ Української Соціялістичної Республіки постанову, що йшла назустріч вимогам Леніна про створення Київської військової округи. Створення большевиками такої військової округи в самому осередку України, і то в час запеклих боїв Армії УНР проти північного загарбника, вимагало людської обсади. Про те, що українці насправді не мали нічого спільного з новоствореною Київською військовою округою, промовисто свідчать прізвища людей, які зайняли в ній командні позиції: В. Антонов - Овсєєнко, А. Бубнов, Є. Бош, К. Ворошилов, В. Косіор, Г. Орджонікідзе, М. Подвойський, И. Сталін, Ф. Сєрґєєв, М. Фрунзе та ін. Лише для проформи додали до того списку М. Скрипника і Д. Мануїльського, бо треба ж було когось дати і з „нацменів".

„Радянська Україна" з 12 березня у статті „На варті батьківщини", присвяченій 50-літтю створення большевицької Київської військової округи, не приховує того факту, що це було твориво окупанта, а не українського народу. У статті сказано: „Комуністична партія, В. Ленін направили сюди кадри випробуваних большевиків", а далі йде той наведений вище список. Після довгої мовчанки „Радянська Україна" назвала між тими діячами вже й Сталіна . . .

Під час і після другої світової війни керівний склад Київської військової округи, що практично охоплює всю територію України в складі СССР, складався з таких „українських полководців", як І. Баграм'ян, І. Голіков, Д. Карбишев, М. Пуркаєв, зросійщений С. Тимошенко, А. Горбатов, М. Катуков, О. Ніколаєв . . . Біля маршалів і генералів українського походження Москва ставила й ставить російських офіцерів - комуністів, не довіряючи зброї навіть тим людям, у яких від українства залишились тільки прізвища. І тепер Київською військовою округою командує не хто інший, як генерал-полковник В. Куліков.

Як реаґували українці на заклики Москви „оберігати батьківщину", в розумінні колоніяльного СССР, відомо з часу другої світової війни.

М. Мельник

ПІСЛЯ РОСІЙСЬКО-КИТАЙСЬКИХ СУТИЧОК

Недавні сутички між совєтськими і китайськими військами на острові Даманському за одним помахом ввели недавно ще несміливі здогади й коментарі на російсько - китайські теми у сферу політичної реальности. Західня і совєтська преса переповнена різного роду спекуляціями. Торговельні відносини з Західньою Німеччиною нагло набирають значення нової „осі" між Бонном і Пейпінґом. Загальноприйнятий принцип інтернаціонального ідейного опортунізму п. н. „ворог мого ворога — мій приятель" стає знову незвичайно популярним. Російській технічній і атомовій перевазі протиставляється китайську чисельну силу і можливість партизанки на випадок воєнної поразки. Забезпечення західнього фронту російської імперії вважається необхідністю, і тому можливість невтралізації об'єднаної Німеччини стає конкретною можливістю.

Тим часом в Україні, переважно по фабриках, ідуть мітинґи, на яких закликається скріплювати любов до росіян і до „радянської батьківщини". У зв'язку з цим перекладачі у к р аїнських щоденних часописів, мабуть, не нарікають на брак праці, перекладаючи на українську мову численні повідомлення ТАСС і пропаґандивні еляборати „братів" з Москви.

Оце чи не вперше після приходу до влади Брежнєва можна було прочитати у передовиці щоденної газети УССР ось таке про любов до своєї вужчої батьківщини:

„Наше відчуття Батьківщини є інтернаціональним. У ньому нерозривно поєднується любов до свого краю, до своєї рідної мови, до своєї пісні, до своєї національної культури, в яку влитий соціялістичний зміст і глибока пошана до всього того великого і прекрасного, чим збагатили й збагачують нас духово великий російський народ і всі братні народи Радянського Союзу. Наше відчуття с о ц і я л істичної Батьківщини відкидає геть усе те націоналістичне, яке б хотіли прищепити нам пропаґандисти буржуазної ідеології. Ми — інтернаціоналісти і прекрасно розуміємо, що наша сила в єдності дій і в єдності нашого суспільного життя. І ми будемо берегти цю єдність, як зіницю ока. Ми спільно з усіма народами Радянського Союзу обрали засобом міжнаціонального спілкування мову російського народу, мову великого Леніна. Але разом з тим квітне і розвивається наша рідна українська мова і вся наша національна формою і соціялістична змістом українська культура. Тепер, як ніколи, гордо звучать віщі слова Тараса Шевченка:

Наша дума, наша пісня,
Не вмре, не загине . . .
От де, люди, наша слава,
Слава України!"

Отже, коли любов до великого російського народу не забере всього місця у серці української людини, тоді решту дозволено присвятити любові до української мови. І хто ж може сказати, що наші „брати" з півночі не є великодушні?

Та це не все. Рада міністрів РСФСР якраз запросила УССР до участи в декаді української літератури і мистецтва. Починаючи з 27 травня ц. р., делеґації українських мистців слова, сцени і танцю матимуть нагоду показати в цілому ряді міст Росії прояви однієї із місцевих культур імперії і запевнити їх ще раз у безмежній вірності, відданості і любові.

Висновок очевидний. Коли росіяни пішли українцям аж на такі поступки, можливість російсько - китайського конфлікту треба дійсно трактувати серйозно.

Трактуючи таку можливість серйозно, варто звернути увагу на декілька основних речей, що їх, без сумніву, мусітимуть брати під увагу всі актори тієї інтернаціональної драми.

Через чистий припадок якраз перед першим боєм на о. Даманському відбулася в ЗСА дискусія в справі протиракетних ракет, у якій взяв участь проф. Кістяківський з Гарварду. З тієї дискусії виходить, що принаймні під сучасну пору протиракетна оборона — річ неможлива.

Недавно один англійський публіцист писав, що Росія може піти війною на Китай поки ще має над ним абсолютну атомову перевагу. Та коли цього не станеться (а на такий крок, мабуть, уже запізно), тоді дійсно треба порівнювати не атомову, а чисельну і економічну силу обох суперників. Тоді також проблема західнього фронту стала б критичною.

Тут, на Заході, незвичайно поширена думка про величезну економічну перевагу СССР над Китаєм, і тому вважається, що Китай не може собі дозволити на конфлікт з СССР. Така оцінка цілком фальшива. Правда, життьовий стандарт у Китаї далеко нижчий, як в СССР, але за цим стандартом годі оцінювати сили всієї економіки тієї країни. Тут треба брати під увагу факт, що економіка Китаю базується на комплектному плянуванні. Таким чином у Китаї, як і в СССР, легше перевести відносно велику частину виробництва на продукцію зброї. Це — один факт.

Другий основний факт це проблема економічного росту. Економісти згідні в тому, що плянова економіка у початкових стадіях розвитку може рости досить скоро. Це твердження базується на досвіді економічного росту СССР. Пригадаймо, що плянова економіка почалася там у 1928 р. Отже СССР вспів узброїти свою армію за 13 років. Плянова економіка в Китаї триває вже приблизно 18 років. Якийсь ріст там мусів відбутись!

Отже, навіть коли життьовий стандарт у Китаї куди нижчий, як в СССР, скажімо, 10% національного прибутку економіки країни з 700 мільйонами населення не конче мусять бути менші як 10% більш розвиненої, але в загальному багато меншої економіки СССР. І тому тенденція недоцінювати економічну спроможність Китаю так само помилкова, як недавнє ще недоцінювання технічних спроможностей цієї країни в ділянці атомової зброї та міжконтинентальних ракет.

Недавно в Будапешті відбулась конференція комуністичних партій. З пресових повідомлень виходить, що не тільки Румунія, але й Мадярщина та Чехо - Словаччина не поспішали засуджувати Китай. Отже, вплив Китаю на европейську політику починає прибирати конкретних форм. Коли після окупації Чехо - Словаччини Пейпінг перестерігав Москву, щоб вона не зробила того самого з Румунією, тоді ніхто до того великої ваги не прив'язував. Після недавніх прикордонних сутичок такого роду пересторгиі мають цілком інше значення. Чи це може більш конкретний початок орієнтації на Китай не тільки Німеччини, але й поневолених Росією народів, і навіть — як твердить совєтська преса — Ізраїлю? Такий розвиток подій не був би несподіванкою. Така орієнтація може знайти куди більшу підтримку серед цих народів, ніж орієнтація на Німеччину за другої світової війни. Китай, мабуть, таки ні в якому випадку не був би зацікавлений в окупації европейських країн. Натомість він може бути сильно зацікавлений в тому, щоб перманентно зменшити силу Росії, а то й виелімінувати її як загрозу на майбутнє.

Андрій Качор

ЗА ЗДОРОВУ ДУМКУ ТА НАЦІОНАЛЬНО-ГРОМАДСЬКУ ГІДНІСТЬ

Думайте, читайте!"
Т. Шевченко

Місяць березень — місяць Т. Шевченка, а заразом місяць української літератури, науки й взагалі культури, увіковічненої д р у кованим словом, бож це й місяць української книжки.

На жаль, ми про це часто забуваємо, як забуваємо й про славну і невичерпну криницю Шевченкової мудрости, замкненої в книжці, якій на ім'я „Кобзар".

Цілі томи можна написати, аналізуючи глибокі змістом слова нашого безсмертного Поета, звернені до всіх українських поколінь в Україні й не в Україні сущих у його „Посланії" з вічно актуальною проблематикою. Цей твір звернений передусім до української провідної верстви, яка втрачає почуття національної гідности і, замість конструктивної праці для народу, дає йому „великих слів велику силу, та й більш нічого" . . .

Шевченко протестує всією своєю істотою проти плитких і пустих балакунів. Він вимагає, щоб українська провідна верства і всі ті, що хочуть до неї належати, вчилися думати, працювати над собою і над своїм оточенням, щоб виробити ясний національний світогляд і ясний плян, як здобути свободу та визнання нас за дозрілу націю.

Візьмім до уваги лише одну фразу: „Думайте, читайте!" Два слова, а яка глибінь думки і який багатющий зміст!

Щоб бути провідником народу, треба вміти думати, бо думати — значить організувати розум, духові сили, знання, щоб ґрунтовно вивчити рідну історію, літературу, пізнати свій і інші народи. Сьогодні вже не треба доказувати, що справжня велич людини походить не від її м'язів, хоч це також має своє значення, але від її розуму, який допоміг людині перемогти її тваринну частину, щоб стала саме людиною. Як часто люди про це забувають!

Людська гідність, — твердив колись Паскаль, — полягає в здатності думати. А саме думання — це діяльність чисто людська. І навпаки, хто не вміє думати, той часто не може знайти собі місця . . . серед людей.

І тому, коли говоримо про діяльність поодиноких людей або поодиноких народів, то менше звертаємо увагу на саму діяльність, але шукаємо доцільности кожної праці; питаємо: з якою метою це роблено, нащо і яка користь з того буде, тобто шукаємо думки!

Щоб навіть невелику роботу виконати добре, треба мати ясний плян цієї роботи, тобто треба наперед все передумати і, щойно устійнивши всі деталі праці та її доцільність, можемо намічений плян реалізувати.

Коли більша кількість людей думає над такою чи іншою проблемою — їх вислів творить громадську думку. Вже в старовинному світі високо цінили громадську думку. Пригадаймо собі староримське: „Голос народу — голос Божий".

Громадську думку, яка в нас, на жаль, не завжди на висоті свого призначення, має плекати й формувати наша родина, наша Церква, наша книжка, преса, школа, а далі різні збори, наради й товариське співжиття. Формувати думку загалу громади не легке завдання — ця праця вимагає високої інтеліґенції і повної моральної відповідальности.

Бож громадська думка, більшого чи меншого гурту осіб, це совість цього гурту, совість народу. Вона стоїть на сторожі національної чести і національної гідности. Нарід, що складається з одиниць, які вміють думати, має звичайно високорозвинене почуття національної самопошани, верности своїм переконанням, або, коротко кажучи: такий нарід має своє національне обличчя.

Національна гідність — це велика справа. Вона немислима без глибокої думки. Це не зарозумілість, не пиха, як д е х т о д у м а є, але велика відповідальність перед своєю совістю і перед цілим народом.

Коли вдумаємося глибше в суть Шевченкового зазиву: „Думайте!" — тоді зрозуміємо, що не кожний умій і хоче думати, так, як не кожний уміє і хоче зберігати національну, а тим самим і свою особисту гідність. І навпаки, хто не вміє зберігати і плекати особисту гідність, від того годі вимагати пошани до національної гідности. Від злодіїв і суспільних шубравців годі вимагати, щоб вони були апостолами моралі, хоч у хворому суспільстві й таке буває.

Ми, українці в діяспорі, стоїмо перед проблемою: як розвинути в нашій громаді культ здорової громадської думки, щоб зберегти нашу національну гідність. Від розв'язки цього питання залежить наше національне буття в цій країні. Оце Шекспірівське „бути чи не бути", або наше „як нам бути, щоби бути", вимагає від нас не тільки „великих слів велику силу", але й дуже глибокої думки. Ми мусимо бути свідомі того, що на нас дивиться увесь вільний український світ. І тому не сміємо жити емоціями, кличами, пустомельством . . . Нам треба намітити нашу національну політику на далеку мету — намітити плян нашої дії на сьогодні, на завтра і на найближчі роки, щоб наших людей у Канаді, ЗСА та в інших країнах нашого поселення врятувати від загину, від асиміляції.

Наша національна субстанція в своїй масі розпливеться, згине, втопиться в чужому морі, якщо наші провідні люди, здатні до думання, не будуть думати, не будуть шукати для нашого буття національного ґрунту в рямках наших можливостей.

По цій лінії в Канаді працює Комітет Українців Канади, у ЗСА — УККА. Вони намагаються дати нашій спільноті мету її життя. Вони пробують створити поважні територіяльні центри української думки і українського життя в перспективі часу, а ми всі можемо їм у цьому допомагати або . . . їх нищити, що дехто пробує робити на велику радість нашим ворогам.

Безсмертний Т. Шевченко, який закликав нас думати, писав: „щоб збудить хиренну волю, треба миром, громадою обух сталить". Пробуймо глибше сприймати наше життя і розумно розв'язувати всі проблеми, які несе нам це життя, бо втеча від проблем — це втеча від життя.

Друга думка Шевченкового зазиву: „Читайте!" — здається, не потребує коментарів, хіба загальних стверджень, а вони у нас, у вільному світі, невеселі.

Українська спільнота у вільному світі, українська т. зв. політична еміґрація, її мозок — інтеліґенція, студентська молодь, члени наших молодечих організацій, батьки й матері, доростаюча молодь не читають, або майже не читають української книжки, журналів, за виїмком часописів. По наших хатах нема бібліотек українознавства. Любителів української книжки можете в кожній місцевості порахувати на пальцях одної - двох рук. А коли батьки, провідники народу, провідники наших установ, студіююча молодь не цікавляться українською книжкою, не плекають її культу, то звідки візьметься пошана до цієї книжки в дітей і підростаючої молоді.

Чого варта родина для нашої спільноти, як культурна одиниця, в хаті якої нема української біблії, „Кобзаря", історії України, історії української літератури, українських клясиків або хоч по 1-2 книжці з творів І. Франка, Лесі Українки, О. Кобилянської, Стефаника, І. Багряного, У. Самчука та інших сучасних письменників?

Пам'ятаймо, що у примітивних родинах витворюється і примітивна мораль, тобто примітивні норми суспільного життя, успадковані від примітивних батьків. Цей примітивізм можна усунути тільки з допомогою рідної Церкви, своєї школи, культурного товариства і — доброї української книжки.

А як хтось взагалі не читає, не любить книжки, то чи можна від нього багато сподіватися. Вся культура народу в його книжках. Як же ж будемо знати цю культуру, її ширити й боронити, не читаючи й не культивуючи читання своєї рідної книжки? Людина, яка не читає, це, кажемо, некультурна людина, а культурною називаємо людину, яка постійно прагне знання, постійно користає з системи духових вартостей, яка присвоює собі щораз нові відомості, нові знання читанням книжок, журналів, часописів, відвідуванням театрів, мистецьких виставок тощо.

На цих кількох заввагах бачимо, що заклик нашого найбільшого поета і національного генія, Т. Шевченка: „Думайте, читайте!" — це глибокі слова правди, і тільки практичною їх реалізацією можемо доказати, що ми теж думаємо й читаємо, коли будемо спільно працювати й будемо українські книжки купувати, комплектувати, читати їх своїм дітям, бо це єдиний спосіб ділом, не словами, звеличати Велику Постать Великої Людини, яка знала, чого хоче, мала Велику Мету, за цю свою мету довгі роки „каралась, але не каялась", і нам цей твердий, одначе певний, шлях показала.

Щоб виріс дуб — треба посадити в землю жолудь. Щоб нарід був державнотворчим, треба плекати в ньому здорову, творчу громадську думку та національно - громадську гідність, а головним засобом до цієї мети є оце кардинальне постове: „думайте, читайте!"

ГОЛОС ЧИТАЧА

ПРО ТОЛЕРАНТНІСТЬ

З великим зацікавленням прочитала статтю п. Остапа Тарнавського п. з. „Толерантність". Дозвольте мені висловити загальну думку у цій справі. В житті треба бути толерантним доки, доки нема гріха. Інакше, то буде не толерантність, а байдужість, яка ні до чого ніколи доброго не доведе.

Орися Мафків
Ню Гейвен, Конн.

Д-р С. Самбірський

ВРАЖЕННЯ З ЕВРОПИ

(5)

В німецьких, італійських та інших університетах Европи викладають також українські професори. Вони здобули собі ці становища пильним трудом і солідністю. Треба було б лише, щоб вони зорганізувались, бо тоді представляли б собою наукову силу, яка відіграла б більшу ролю на користь наукової правди про Україну.

Тепер кілька слів про студентське життя. Насамперед Берлін. Тут дозволю собі зацитувати уривок із свого щоденника.

„Пишу ці рядки на лавці серед квітів. Випогодилось і гріє сонце. Недалеко мене студентська харчівня-„менза". Тут можна дістати обід за одну марку і 10 фенігів — коло 30 центів. Казала мені одна студентка, що студенти нарікають на харчі, і я не дивуюся, бо кілька разів там обідав. Унизу в „мензі" буфет, де можна дістати чай і ще дещо, але все несмачне. В перечисленні доляра на марку харчі дешевші, як у Чикаґо. Але вертаймось до студентів. Тяжко тут дістатись на студії медицини й фармації. Шкільний рік ділиться на семестри. Студенти мають велику державну допомогу й легко дістають працю. Студентське організаційне життя дуже багате: доповіді, дискусії, демонстрації — усе під гаслом демократії, і від цього зачасто вживаного слова робиться аж нудно . . ."

Для ілюстрації п о д а ю кілька назв доповідей, що їх влаштовували різні студентські товариства: Культурні взаємини між Францією та Німеччиною по другій світовій війні; Чи церкви є також комерційними підприємствами? (Цікаве, що доповідь на цю тему влаштувала католицька студентська громада); Сексуалізм та панування над собою; Совєтський Союз і Захід — порівняння п р и родознавчих дослідів; Президент де Голль та його вимоги в фінансовій і сільськогосподарській ділянках; Російська (!) судова реформа. (Цю доповідь прочитав проф. Бернс з Америки); Революція та еволюція в Латинській Америці; Політика китайського комунізму.

На мою думку, найліпше влаштований Інститут політичних наук при Берлінському університеті. Прекрасний модерний павільйон з бібліотекою та їдальнею. Коли я там почав дискусію з студентами, то одна студентка виразно заявила: „Німецькі політики мусять бути тепер мудрішими, ніж досі". Молоде німецьке покоління здає собі справу з багатьох проблем. Між іншим, у Східньоевропейському інституті викладає професор — українець. З ним я мав окремі розмови. На жаль, цінна бібліотека Українського Наукового Інституту і всі його надбання пропали не без вини його останнього, вже покійного директора.

Студенти можуть легко дістати стипендії на студії за кордоном — в Америці, Франції чи деінде. Варто згадати, що при кожному університеті ведуться курси російської мови, а студенти-чужинці в Берліні мусять пройти курси німецької мови.

У Вільному Університеті студіює коло 200 американських студентів, але власної студентської громади вони не зорганізували. Коли я спитав про причину цього, то деякі з них казали, що тоді вони говорили б між собою по-англійськи, а так мусять говорити по-німецьки.

У Берліні студіює коло 3 000 чужинецьких студентів.

На форумі університету промовляв італійський президент Сараґат на тему: „Наукова й культурна співпраця між німецьким та італійським народами". Посилаючись на слова Кеннеді під час його перебування в Берліні, він заявляв, що в Европі не буде тривкого миру без об'єднаної Німеччини. Це все в рамах об'єднання й єдности вільної Европи. Вжив вислову: „Молода Німеччина".

Є тут і такі студенти, що студіюють задля розваги, по студіях плянують поїхати до Бразилії, Арґентини або СССР.

Цікаво, що студенти-медики проти соціяльного забезпечення, хоч воно в Німеччині існує вже давно. Це тому, що соціяльне забезпечення не сприяє заробіткам лікарів.

При закінченні цього розділу хочу з задоволенням ствердити, що добре сталося, що також у нас почали дискутувати над методами навчання української мови у школах українознавства. Таким чином звернено і у нас увагу на модерні методи навчання живих мов.

Мур ганьби

Ідемо вулицею Бісмарка. Це прекрасна широка вулиця серед дерев, щось ніби Шерiден в околиці Ґрентпарку в Чикаґо. На одному з її перехресть стоїть позолочена статуя Перемоги. Довкруги тихо і спокійно, неначе на цвинтарі. До Муру Ганьби провідниця веде мене стежкою. По дорозі з лівого боку побачив я совєтський воєнний пам'ятник, а біля нього совєтських вояків. Чого варта держава, подумав я, коли пам'ятники у честь її поляглих оборонців треба охороняти.Стало ясно, що котрогось дня він полетить у повітря, і це буде початок нової ери в історії Берліну, а може й цілого світу.

Мур Ганьби простягається перед самими колонами Брандебурзької брами. Перед ним у західній частині побудовано високі плятформи, з яких можна спостерігати життя у східній частині Берліну. Цей сірий мур побудований 13 серпня 1961-го року з сірих бльоків і покритий колючим дротом. За ним, щоб хтонебудь не втік з „комуністичного раю", навіть замуровано вікна в домах, що виходять на американську зону.

Ми вийшли на плятформу, і я дивився то на мур, на якому хтось виписав крейдою „концентраційний табір", то на колючий дріт, то на тих людей, що стояли по другій стороні і дивилися на нас. В цей момент я виразно відчув поділ світу на дві окремі частини.

Мур Ганьби оглядають щодня маси туристів з усіх країн вільного світу. З цієї плятформи оглядав його покійний президент Кеннеді, американський а м б асадор при Об'єднаних Націях Стівенсон і багато інших визначних державних мужів. Своє враження вони висловили многозначним словом: „потрясаюче!"

Звідси поїхали ми на Бернавер вулицю. Знов ті самі сірі бльоки, вкриті колючим дротом. Місцями мур творять порожні доми з замурованими вікнами. Так позбавлено населення багатьох мешкань. Ось бачу під муром хрест — один, другий, третій . . . Я начислив їх на цьому відтинку п'ять. „Що це?" — питаю провідницю. — „Це люди поставили на пам'ять безіменних утікачів, яких прошили кулі східньонімецьких прикордонників, коли вони вибрали „волю". На хрестах вінки свіжих квітів.

Сташинський, убивця Степана Бандери, перейшов до Західнього Берліну останньої ночі перед будовою муру.

В наріжному домі влаштовано виставку, присвячену історії будови муру і підземних тунелів, якими втікали люди зі східньої зони. Є там світлини героїв, що згинули на мурі. Там також можна придбати відповідну літературу. Прибуток із продажу цієї літератури йде на утримання виставки. Виставку зорганізували приватні люди. Отже, німецькі офіційні чинники не надають цій справі спеціяльної уваги. Як мене інформовано, на це не прийшов ще час . . .

(Далі буде)

Денвер, Колорадо

ВІДЗНАЧЕННЯ 50-РІЧЧЯ ЛИСТОПАДОВОГО ЧИНУ І УГА

Українська громада в Денвер, Колорадо відзначила Золотий Ювілей Листопадового Чину і створення УГА Академією, яка відбулася 23-го листопада 1968 р. увечорі в залі Вимекс Клаб. Академія розпочалася американським державним гимном, що його заграв на фортепіяні п. Пітер Сімон. Голова місцевого Відділу УККА, інж. Мирослав Кальба відкрив Академію коротким словом. Відкриття закінчено вшануванням присутніх учасників Листопадового Чину, кол. вояків УГА та всіх інших учасників визвольної боротьби України. Інж. Кальба викликував їх одного по одному, а дві пластунки в однострою декорували кожного з них червоною китицею (гвоздиком), при тому присутні вітали їх гучними оплесками і вставанням з місць. З виклика них 12 осіб було на залі тільки 8, бо інші не змогли прибути через хворобу. Після того проф. Степан Орищин привітав усіх присутніх від імені Ювілейного Комітету. Сотник Армії УНР Петро Поржи-Олексієнко прочитав змістовну і гарно опрацьовану доповідь, присвячену відзначуваним подіям. Хор Пластунок проспівав дві пісні: „Гей там на горі" та „Гей у лузі червона калина", а юнак Юрко Соляник продеклямував з чуттям вірш І. Овечка „Усусуси не сумуй". Дальше виступили з декляміціями двоє маленьких дівчаток, а саме Зеня Корятко, яка продеклямувала вірш Лесі Храплива „Золоті листки" та Мартуся Орищин, яка виголосила деклямацію вірша „Україна".

На тому закінчилася перша частина програми, яку виконували переважно молодь і діти. Другу частину виконали дорослі. Її започаткував проф. Ст. Орищин, б. пор. УГА, який виголосив власний спогад п.н. „З боїв в рядах УГА". Відтак талановита рецитаторка, пані Марія Кротюк продеклямувала по-мистецьки вірш О. Олеся „Вітри і бурі весняні". З черги американський піяніст Пітер Сімон виконав на фортепіяні в'язанку українських пісень. Його прекрасну гру публіка нагородила рясними оплесками, які заставили його заграти як наддаток відому стрілецьку пісню „Журавлі". Останню точку мистецької програми виконала відома оперна співачка-солістка п-і Євгенія Мозгова, яка при фортепіяновому супроводі згаданого п. Сімона проспівала спершу три пісні, а саме: „Жита" А. Гнатишина, „Любіть Україну" М. Фоменка і „Закувічали дівчатонька" Р. Купчинського. Її спів публіка прийняла з захопленням та просто невгаваючими оплесками змусила її до двох наддатків. Її останньою піснею була загальнолюблена „Україна". На сцену вийшов п. П. Поржи-Олексієнко і склав іменем Ювілейного Комітету подяку передусім виконавцям програми, як також всім тим, хто причинився до влаштування того небуденного святкування та його учасникам. Закінчено Академію українським національним гимном, що його відспівала ціла заля при фортепіяновому супроводі п. Сімона.

Академія була дуже дбайливо підготована та всі її точки були на високому рівні. Її ініціяторами та невтомними творцями були пп.: Петро Поржи-Олексієнко і проф. Степан Орищин, які очолили Ювілейний Комітет та не жаліли ні часу ні труду, щоб заініційоване ними свято пройшло можливо якнайкраще і найдостойніше. Слід згадати, що п. Олексієнко виготовив особисте чудове оформлення сцени та мистецьку обкладинку до програми. Ця програма була виготовлена у виді книжечки з оголошеннями та гарними ілюстраціями. Про все це подбали пп. Олексієнко і Орищин. Завдяки ім Академія зробила на всіх присутніх глибоке враження, що знайшло свій вимовний вияв у гарячих оплесках, якими були нагороджені виконавці програми. Поруч вище згаданих виступів пп. Мозгової і Сімона найбільше захоплення викликали деклямації дітей, а передусім маленьких дівчаток та пані Кротюк. Оплескувано сердечно також обох доповідачів та Хор Пластунок.

Учасник

ДОПОВІДЬ ПРО В. ЛИПИНСЬКОГО У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

16 березня в Коледжі Сестер Василіянок на передмісті Філядельфії Факс Чейз відбулася перша зустріч редакторів п и с ь менницької спадщини Вячеслава Липинського з меценатами й представниками відзначного видавничого задуму, — опублікування цієї спадщини.

Видавець запланованого багатотомного кодексу Східньо - Европейський Інститут ім. Липинського вже зарекомендував себе з міжнародному науковому світі чітиритомною публікацією міжнародних документів з найновішої історії України. Тепер, згуртувавши десятки науковців, жертводавців і передплатників, Інститут опрацьовує історичні й політичні твори, листи та інші матеріяли з архіву Липинського. Задумана у 25 томах публікація буде найбільшим, — поруч з Енциклопедією Українознавства, — видавничим зусиллям української політичної еміграції.

Зустріч, що на неї прибуло коло 100 осіб, почалася оглядинням новочасних будинків Коледжу з їхніми лябораторіями, книгозбірнею та гуртожитками.

Офіційну частину Зустрічі відкрив директор Інституту Євген Зиблікевич, підкресливши потребу безпосереднього контакту різних чинників, що їхніми спільними зусиллями реалізується великий видавничий проєкт. Інж. Лев Яцкевич, який керує Зустріччю, вказав на ролю Філядельфії, осідку Інституту, в заокеанському українському житті та представив присутніми меценатів і редакторів видання.

Д-р Євген Пизюр (університет Сен Луї) окреслив повітть Липинського на тлі політичної думки західнього світу. Особисть культура автора, його спекулятивний розум, пророчість візії висувають концепції Липинського на чолове місце українських політичних писань.

Окремі твердження Липинського перегукуються з европейських політичних мислителів, проте Липинський був незалежний і його твердження оригінальні, поскільки він мислив про націю бездержавну, яка перебувала в цілком інших обставинах ніж народи Заходу Европи. Одне з таких тверджень Липинського — було про творчу ролю активної меншости (що її він називав аристократією) та критика демократичного парляментаризму. Зупинившись над висвітлюванням у Липинського головних політичних устроїв, — охлократії, клясократії і демократії, та наголошування державнотворчих тенденцій клясократій, доповідач окреслив Липинського як вікно в універсальну політичну філософію, як автора рівного іншим світовим авторитетам.

Д-р Іван Л. Рудницький з Американського університету у Вашингтоні говорив про Липинського й українську політичну думку. Липинський, пристрасністю поставлен до політичних справ прямував не тільки пізнати, але й змінити світ, перетворити свій народ із маси в націю, а від небезпечного для мислителя суб'єктивізму Липинського хоронила чесність і сила інтелекту. У політичному думанні Липинського доповідач виявив дві доби. Перед першою світовою війною Липинський, вглиблюючись в минуле, вказував споляценій шляхті на Правобережжі шляхи злиття з українським народом. Пізніше, після руїни державности, він почав зупинятися над причинами упадку й шукав шляхів відродження. Згідно з переконаннями Липинського демократія не була спроможна зорганізувати творчі первні нації. Суспільство ж повинно бути зрізничковане, керуватися авторитетними д н є з позиційними центрами. Ці центри повинні виходити з середовищ органічно пов'язаних з засіцею й спиратися на національних традиціях, що давало б суспільному організмові стабільність. Вказуючи на досвід Хмельниччини, Липинський твердив, що перемагають ті революції, до яких придиністься частина давньої провідної верстви. Липинського, закінчив доповідач, належить читати як мислителя, запліднюючись його думками, — якщо навіть не погоджуватися з його твердженнями.

Д-р Омелян Пріцак з Гарвардського університету доповідав про Липинського як історика. Хоч головні зацікавлення Липинського були історіософічні, він залишив проте декілька поважних праць історичного змісту. У той час у українській історичній науці панували архівні розшуки й, в залежності від матеріялу, оформлювалися теми й розмір праць. Липинський зміг їх розуміння завдання історика, він впроваджував нові методи, де тема панує над матеріялом, а не навпаки. Він вишукував показні події, що освітлюють добу („Україна на переломі"), працював селективно, не громадив документів, а вивчав дух доби, схоплював її прямування. Тому саме таку увагу він присвятив 1657 рокові, добі особливого напняття української політичної думки. У своїх працях Липинський подає висновки, а не інформує про свої довгі підготовчі студії.

Спільна вечеря, що нею Інститут приймав своїх гостей, закінчила цю цікаву, необтяжену п а т ріотичними повчальними промовами, науково - товариську Зустріч.

І. К.

ФІЛЬМ „ШЛЯХОМ КОБЗАРЕВОЇ СЛАВИ" У ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н. Дж. — Кольоровий і звуковий кінофільм „Шляхом Кобзаревої слави" буде висвітлений двічі в Українському Народному Домі при 240 Гоуп евню в неділю 30 березня, о 5-ій та о 7-ій г. вечора. У фільмі, продукції Кіностудії Ярослава Кулинича, зафільмовано: життя Т. Шевченка з його власних малярських творів та з фотознимків, пам'ятника Т. Шевченкові в Україні, відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні. Музичне оформлення фільму виконав композитор д-р Ігор Соневицький, під час фільмування мистецьким дорадником був маестро Михайло Мороз.

ВОЛОСОЖАР, чч. 8-9

Вийшов друком ілюстрований літературно-мистецький журнал „ВОЛОСОЖАР", чч. 1-8-9, березень, 1969, з творами Євгена Маланюка, Д. Донцова, Г. Журби, Юл. Мовчана, Нік. Щербини, І. Овечка, Л. Мурович, Ів. Евентульного (А. Галана), Ів. Манила-Дніпряка, І. Шанковського та ін. В ч. 6 друкується уривок з роману „Собор" Ол. Гончара та новеля „Інстинкт розмноження" А. О-ла. Опубліковані деякі листи до Редакції В. Чапленка, У. Самчука, С. Підкови, В. Гайдарівського та інших. Річна передплата 3 долари, за примірник 1 дол. Замовляти: Ivan Manylo, Box 472 Vineland, N.J. 08360 USA.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ ВИДАННЯ Літературної Спадщини і Архіву В. Липинського

Сидять зліва: д-р Євген Пизюр — головний редактор цілого видання і безпосередній редактор серії політичних трактатів В. Липинського; ред. Євген Зиблікевич — головний директор Інституту і впорядник II корпусу видання; д-р Омелян Пріцак — редактор усіх історичних праць В. Л. та листів д-ра Осипа Назарука до В. Л. Стоять зліва: Іван Коровицький — редактор тому листів проф. Дмитра Дорошенка до В. Л. і мовний редактор видання; д-р Тарас Гунчак — редактор тому польськомовних документів до історії України 1918-1923 рр.; д-р Романа Навроцька — редактор тому листів українських нотаблів з б. Австрії до В. Л.; Олег Федишин — редактор тому листів Гетьмана Скоропадського та його Родини до В. Л.; д-р Осип Данко — редактор тому листів Олександра Скоропися Йолтуховського до В. Л.; д-р Василь Рудко — редактор III корпусу видання. (Світлив дир. А. Карпюк).

Відновлені традиційні форми церковно-релігійної організації

Чикаго (Н. Н.) — Українська католицька парафія Святих Володимира і Ольги в Чикаго вже встигла стати поняттям у нашому церковному житті. Заснувал її дев'ять місяців тому Блаженніший Кир Йосиф Сліпий з нагоди своєї візитації в Америці 28 липня 1968 р. як спробу полагодження церковно -календарного конфлікту на терені катедральної парафії св. Николая в Чикаго.

Новоутворена парафія, яка тимчасово користується гостинністю братів православних і знайшла приміщення в Соборі Св. Володимира, є не лише парафією старокалендарників, але насамперед парафією, призначеною зберігати українські традиційно - обрядові звичаї і український дух нашої Церкви. Парафія не є консервативною, тримаючися заскорузлих форм недавно-минулого чи вузько - провінційного характеру проти різних інновацій, але наставлена вона на відродження власної самобутности. Парафія бажає відновити наші традиційні обряди і звичаї з-перед часу, коли різними впливами їх златинщено. Вона бажає віднайти свій стиль, вигляд і зміст, який би поєднував найближче обидві вітки одної Української Христової Церкви в Україні — православну і католицьку. Нав'язуючи до джерел і черпаючи з них, ця нова парафія повинна радше називатися обрядовою, аніж старо - календарною, як її популярно кличуть.

Однією з форм традиційної віднови є також заснування церковних організацій на зразок наших давніх добре відомих релігійних та церковно - громадських товариств.

Насамперед утворено парафіяльну раду, вибране усіми парафіянами керівне тіло парафії в складі 25 осіб на чолі з о. парохом, Митрополичим Совітником Павлом Джулинським. Вона займається організаційно-адміністративними справами нової парафії. Головні радні — д-р Олександер Фаріон, д-р Антон Вітковський і пані Стефанія Погорецька є презедією, ніби правою рукою пароха в керуванні цією великою парафією що нараховує понад три тисячі зареєстрованих вірних.

Крім цього, постали окремі товариства при парафії. Першими о р г а нізувалися жінки. 1-го грудня засновано Сестрицтво Покрова Пресвятої Богородиці, яке в короткому часі превело значну релігійну і культурну працю в парафії. Сестрицтво відбуває свої місячні сходини, займається придбанням фондів для потреб церкви та організує спільну, релігійну діяльність свого членства і жіноцтва. Очолює Сестрицтво Ориса Гарасовська, а до активної праці в різних ділянках — секціях залучено коло 40 осіб. Всіх членкинь 150 осіб.

13 грудня 1968 р. оформилася також ініціятивна група Братства Святого Андрія Первозванного. Братство відбуло свій перший Братський Збір 2 березня й обрало старшину. Головою (першим старшим братом) є д-р Андрій Гаськи; досі вписалося всіх братчиків понад 70. Братство запляновує широку діяльність, зокрема культурно - релігійну та видавничу, нас лідки якої скоро будуть відчуватися і поза Чикаго.

9 березня відбулися загальні збори молоді парафії, на яких засновано Братство Української Католицької Молоді Святих Бориса і Гліба. На голову вибрано студентку університету Наталку Пилип'юк, а членів вписалося понад 60 хлопців і дівчат. Братство Молоді вже влаштувало для молодих членів парафії духовну віднову (реколекції), якою проводив о. д-р Юрій Федорів з Торонта.

На черзі оформлення Дружини хлопців - прислужників. Існує також окреме товариство церковних збірщиків - впорядників, що його очолює В. Данилюк. При парафії діє також церковний хор, який вже мав гарні успіхи в праці. В стадії організації є церковні крилоси, складені із півчих - дяків для плекання церковного співу.

Як бачимо, ця новоутворена церковна одиниця — парафія Святих Володимира і Ольги в Чикаго дає доказ, як практично її керівники і члени — миряни розуміють оборону і плекання обряду та рідних традицій.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Вп. Д-р Ілля Мула, Чикаго: Справи, які порушено в двох статтях у місцевій діасп ейзальній газеті і на які Ви реагуєте у пересланій нам Статті „Дискусія на недискусійні теми", глибоко турбують нас усіх, бо вони скеровані проти самої субстанції нашого існування як „унум ін плюрібус" у цій країні. Що більше, вони однаково вдаряють як у філософію, так і в істотні інтереси Америки, яка пишається не своїм „перетоплюючим кітлом", але своєю мозаїкою етнічних культур. Очевидно, що ця справа є „федерального справою", і вона матиме „федеральну увагу", до чого ми на свій лад причинимось. Тим часом нас поінформовано, що Ваш дісцезіяльний тижневик, в якому оспорювані статті були надруковані, погодився і в черговому числі почне публікувати серію статтей проф. Мирона Куропася, в яких автор, базуючись на наукових працях і документах, розправляється із видвигненими в оспорюваних двох статтях самоліквідаційними концепціями і пропозиціями. „Свобода" стримається з друком надісланих чи власних матеріялів на ці теми до часу опублікування статтей проф. Куропася.

Вп. Д-р С. Федюк, Ню Йорк: За все дякуємо, все полагоджуємо. „Слово" використаємо в одному з чергових літературно - мистецьких додатків.

Вп. Проф. В. Н. Бандера, Баркл: Дякуємо за надіслані інформації про київське „Динамо". Радо використаємо.

Вп. Ю. Гуцул, Трентон: Пригадуєте, як казали в Україні: „Пили - пили, а потім бились, ну й здорово погуляли!" Подібний зміст Вашого допису про дві події у Вашій громаді. Тому, що такий допис міг би стати причиною судової скарги, ми могли б його надрукувати тільки тоді, якби мали під дописом не тільки Ваш повний підпис, але й нотаріяльно завірені підписи бодай двох свідків на кожне Ваше твердження. На підставі Вашого допису редакція приготує і надрукує коротку хронікарську нотатку.

СИН ПИСЬМЕННИКА О. КОБЦЯ НАПИСАВ П'ЄСУ ДЛЯ ДІТЕЙ

Боффало, Н. Й. — Син покійного письменника О. Вороніна - Кобця, Олександер Воронин, написав різдвяну п'єсу - казку на 2 дії під наг. „Пригоди Різдвяної зірки", яку було вперше поставлено учнями православної парафіяльної ш к о л и св. Тройці в Боффало в час Різдва. Постановкою вистави займався вчитель Юрій Потісько.

Збережім нашу культурну спадщину

Під таким гаслом Комісія УВАН для вивчення й охорони літературної спадщини Володимира Винниченка та Об'єднання Українських Письменників в еміграції „Слово" влаштовують товариську зустріч з визначними представниками українського ділового професійного й науково-літературного світу.

Вечір відбудеться в суботу, 29 березня, о 6 годині по полудні, в залі Українського Інституту Америки — 2 схід 79 вулиця.

Вступ на зустріч-прийняття за особистими запрошеннями.

Всіх тих професіоналістів (лікарів, інженерів, бизнесменів), що їх не дістали запрошення, але бажали б узяти участь у зустрічі, просимо зголоситися на адресу УВАН для вивчення УВАН: The Ukrainian Academy, 206 West 100th Street, New York, N.Y. 10025, або телефоном (212) ACademy 2-1866 чи (201) 933-5331.

Зустріч присвячена віснадцятій річниці від дня смерти та питанню охорони й публікації літературної спадщини Володимира Винниченка. Дещо з творів покійного письменника читатимуть заслужені мистці українського театру — Олімпія Добровольська та Йосип Гірняк. Слово про спадщину покійного скаже голова Винниченківської Комісії УВАН і голова Об'єднання Українських Письменників в еміграції „Слово" Григорій Костюк. Обмін думками й товариська гутірка відбудеться за скромною перекускою.

Появилася книжка Марії Галун-Блак письмом Брайля

(К. Крупський). — Наша преса в Америці вже не раз писала про публікацію праць американської письменниці українського походження Марії Галун-Блак. Недавно повідомляли про те, що її книжку „Дем'янові два світи" видає письмом Брайля англійська Національна Бібліотека для Сліпих в Лондоні. Ця книжка раніше була опублікована кражними видавництвами в ЗСА, Канаді та у Великій Британії. Радісно черговим успіхом письменниці, яка з любов'ю і пошаною відноситься до України, доказом чого є кілька її книжок з тематикою про Україну та її готовість реагувати на всяку неправду про країну, якої вона не памятає, бо залишила її немовлятком.

Недавно денверський щоденник „Денвер Пост" надрукував гарний огляд на книжку Вячеслава Чорновола „Лихо з розуму", яка появилася у публікації МекГрон-Гілл Ко. Автором цього огляду є Марія Галун-Блак.

Не багатьом родинам з української еміграції вдалося виховати своїх дітей в такій любові та пошані до України та її національної культури, в якій виховалася і живе наша землячка. Це, як бачимо, не стало її перешкодою в тому, щоб зайняти видне місце серед американських письменників дитячої літератури. Ціла українська громада в Денвері гордиться осягами Марії Галун-Блак.

Цих кілька щирих слів далеко не відзначають важливості праці письменниці для культури в загальному і для поневоленої нашої Батьківщини. Бажаємо їй дальших плодовитих років в її письменницькій праці. Дай, Боже, щоб вона дождалася того, щоб її книжки, перекладені на українську мову, читала українська дітвора у вільній і незалежній Україні.

СТУДЕНТСЬКА МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА „ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ I"

Ню Йорк. — Заходами Союзу Українських Студентських Товариств Америки, СУСТА, у п'ятницю 28 березня, о 6-ій г. вечора відкриється Мистецька виставка українського студентства, в ЛМКлюбі на 2-ій евню, між 9-ю і 10-ю вулицями. Участь у виставці беруть понад двадцять мистців-студентів із ЗСА. Виставка буде відкрита і в суботу 29 березня, від 2 г. по полудні до 10 вечора, та в неділю — від 1 г. до 10 г. вечора.

З великим сумом сповіщаємо, що дня 21-го березня 1969 року упокоївся в Бозі

Первоієрарх Української Автокефальної Православної Церкви

Блаженніший Владика Митрополит

НІКАНОР

(Абрамович)

ПОХОРОН Покійного відбудеться в суботу, 29-го березня 1969 р. в Карльсруге, Німеччина.

ПАНАХИДИ за душу спочилого Владики в Церквах нашої Митрополії в США будуть відправлені в неділю, 30-го березня 1969 року.

КОНСИСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ в США

Володимир Ткачук — нова зірка гокею

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

Я вірю, що він буде одним із найкращих центрів Національної Ліги, тому що він радо працює над собою". Після таких похвал Еміля Френсіса під адресою цього новика Національної Гокейної Ліги, я попросив ще його, щоб він висловився, як виглядає порівняння Володимира Ткачука із відомими канадійськими українцями як Дмитро Пристай, Мосієнко, чи теж недавніми зірками гокею, як Стасюк і Несторенко. Еміль Френсіс знову не щадив похвал молодому Ткачукові, але вже таки здивував нас вичисленням ряду прізвищ канадійських українців, які визначилися в гокеї. Він згадав Стасюка, Хорвата і Буцика, які, за його словами, творили одну із найкращих ліній нападу команди Бостону і порівняв до цих змагунів молодого Ткачука, заповідаючи йому таку ж славну будучність. А далі Еміль Френсіс сказав дослівно: „Впродовж довгих років, особливо в Національній Лізі, можна зустрінути чимало змагунів французького і українського роду. Я грав із багатьома з них. Дмитро Пристай мешкав зі мною в одній кімнаті, а Володимир Становський був одним із найкращих змагунів Національної Ліги. Також, очевидно, найкращим воротарем в Національній Лізі був Терентій Савчук. Ми маємо в Національній Лізі переважно змагунів французького і українського походження. З ними я виростав, з ними жив, і з ними разом грав. І вони є гордістю не лише Національної Ліги, але і національностей, з яких вони походять. Українці славні в гокеї і вони разом з французами мають великі заслуги в тому, що гокей в наших країнах стоїть на такому високому рівні".

„Я також українець"

Вкінці нашої розмови, попросив я, чи ми можемо зустрінутись теж з другим українцем з дружини Ренджерсів, Давидом Баланом. — Гей хлопці, покличте там Ткачука і Балана — вигукнув Еміль Френсіс, а потім ще дальше розказував нам цікаво про те, як відкрили представники Ренджерсів молодого Ткачука, як кращого і надійного змагуна в дружині доросту, та як Ренджерс взяли під свою опіку цю дружину юнаків саме тому, щоб не випустити зі своїх рук Ткачука, який їм так тоді сподобався. В Давида Балана, який вийшов до нас в товаристві Володимира Ткачука, попросив я автографу, при чому згадав, що ми вже писали про нього та про його брата, який грав свого часу у Форт Вейн в Індіяні. Згадав йому теж, що ми мали один великий репортаж про українців у цій дружині та світлину з нагоди, коли цих українських гокеїстів вшановувала тамошня громада українців. Балан потвердив, що його брат ще дальше в цій лізі, а вкінці нашої короткої розмови підписав нам свою знимку.

Володимира Ткачука, якого чекала довша розмова з нами, запросили ми на обід до поблизького ресторану італійки Джіни, яка красою і поставою нагадувала свою краянку Льольобріджіду. Скромний Ткачук попав під два вогні запитів ред. Звадюка і моїх, так що ледви давав собі раду із їжою. Розказував про хлоп'ячі роки та про останні роки в юнацькій дружині Кіченер Ренджерс, де він був одним із найкращих змагунів. А при цьому підписував свої знимки, яких ми назбирали чимало. Бо про такі знимки з автографами просили наші молоді симпатики Ткачука, за успіхами якого слідкують вони на телевізійних передачах змагань. Коли Ткачук кінчив підписувати одну із останніх знимок, підійшов до нашого стола мужчина середнього віку, який обідав із групою інших гостей при поблизькому столі. — Чи цей пан, з яким розмовляєте, це змагун дружини Ренджерсів — запитав він мене. Тоді я вияснив йому, що це Володимир Ткачук, з яким ми переводимо інтерв'ю для українського щоденника та української радіопрограми „Голосу Америки". Мому цікавому співрозмовцеві заблиснули радістю очі і він з гордістю заявив: „Я також українець". Очевидно, що ми допомогли землякові одержати автограф Ткачука, але вже лише на чистому куску паперу, що його з неприхованою радістю показував наш українець товариству, коли повернувся до свого стола.

Від чищення леду до змагуна у професійній дружині

В розмові з нами 21-річний Володимир Ткачук щиро розказував про свої початки гокеїста та з повною скромністю признавався до своїх початкових невдач. Почав він грати гокей, будучи учнем народної школи, але тоді семирічний Володимир частіше відсиджував змагання дружини своєї кляси на лавці, як запасовий змагун, бо не визначався він нічим серед одноліткiв. Це були перші його роки на совганці в містечку Савт Поркюпайн, куди приїхали його батьки з Німеччини і де батько одержав працю в копальні золота. Перші невдачі на леді не знеохотили Володимира і він постановив собі повправляти більше їзду на леді та гокей. Він став на працю при чищенні леду на місцевому стадіоні і за цю працю одержував малу заплату, бо лише 8 центів за годину, але значно важнішу винагороду у дозволі їздити на совгах і вправляти гокей на цьому стадіоні в ранніх годинах. Тоді він разом зі своїми ровесниками приходив на стадіон ще перед шкільною наукою і там вони грали гокей від 6-ої рано доки треба було іти до школи. Мати, як розказував Володимир, нераз сварила на нього і коли він приходив з потовченими колінами, а часом із розбитою губою, наказувала йому: Не будеш більше грати гокей! Із дружини хлопців авансував скоро Володимир до дружин молодших, а потім старших юнаків, так що вкінці опинився в дружині Кіченер Ренджерс, якою тоді опікувались Ню Йорк Ренджерсс, як клюбом для виховання молодих гокеїстів. В молодих роках приходилось Володимирові теж попрацювати помічником шлюсаря в тій же копальні золота, де працював його батько Михайло Ткачук. З дружини в Кіченері закликали молодого Ткачука керівники Ренджерс до Ню Йорку вже в минулому році на п'ять пробних змагань, а в цьому році він вже став постійним змагуном цієї професійної дружини на позиції центра лінії нападу, в якій тепер разом з ним грає Давид Балан.

„Я чистокровний українець"

В нашому інтерв'ю для „Голосу Америки" сказав Володимир Ткачук два перші речення по українськи, щоб потвердити, що він розуміє по українськи, але що йому тяжко говорити мовою батьків, бо виховувався він більше поза домом в чужому оточенні. Але, як Володимир підкреслив у дальшій розмові, батьки говорять до нього дома по українськи і мати дальше називає його Владком. Він держить постійний контакт з батьками, а його мати навіть приїжджала відвідати його і побачити змагання в Ню Йорку. Ось недавно знову мати телефонувала до нього, щоб погратулювати йому за здобуті ворота. А після закінчення сезону Володимир їде до батьків на декілька тижнів, щоб дома відпочати і тоді ходить з батьком на рибу. Цього року він теж буде два тижні дома, а після того поїде до Кіченер трекувати гокейні дружини хлопців.

Вже після нашої зустрічі із Володимиром прочитав я в Ню Йорк Таймс-і статтю Джеральда Ескенази про Ткачука, в якій автор вияснює, що Володимир Ткачук син іміґрантів з України та навчає, як вимовляти правильно його прізвище. І тоді пригадалися мені слова Володимира вже під кінець нашої зутрічі: „Я чистокровний українець, бо і мій батько і моя мати українці". Як бачимо, Володимир Ткачук заявляє це всюди відкрито та підкреслює своє походження. Так він, хоч і не володіє добре українською мовою, старається не згубитися без імені і без роду в чужому морі.

Володимир Сохан

„Ль'Ест Европеєн" пише про ворогів самостійности України

Париж. — У непідписаній, отже редакційній статті-звіті журналу "L'Est Européen", ч. 80 з 1969 р., під наг. „Відносини між націями у Східній Европі" сказано, що між поляками і румунами як у їхніх країнах, так і серед еміґрацій, є потужні сили, що противляться в принципі створенню самостійної Української Держави. Польща і Румунія має неоправдані нічим претенсії до деяких частин Української Землі. „Росіяни насправді бажають, щоб українці почували себе ізольованими, перед лицем територіяльних польських і румунських претенсій, пише „Ль'Ест Европеєн", за доповіддю графині Гелени Енкос, що їх особливо чути з еміґрації. Ніхто не ґарантований, що сама Росія не є одним із джерел, які інспірують і підтримують такі територіяльні вимоги до українців. „Так чи інакше, між поляками і румунами є чимало людей, які є проти незалежности України, бо це абсолютно унеможливило б повернення українських територій Польщі чи Румунії", — сказала доповідачка, директор Фундації Політичних Дослідів у Франції. В тому ж числі надрукована стаття колишнього голови номінаційної комісії ОН Роже Ґарро, представника Вільної Франції в Москві у 1942-45 рр. і амбасадора у Варшаві в 1945-47 рр., у якій автор обвинувачує західні потуги в тому, що не подали вчасно допомоги незалежній УНРеспубліці, підтримували білі армії та врешті-решт виграли там большевики. Поміщено також звіт з засідання „Інтелектуалісти за свободу", що відбулося в Парижі під головуванням академ. Тьєрі Мольньєра, на якому учасники прийшли до висновку, що на Сході Европи вже немає „справжнього марксизму" та що „диктатура пролетаріяту", яка мала б бути там переходовим періодом, стала диктатурою партії, однак — не може вбити бажання людини жити на волі. Доказом для такого висновку є Чехо-Словаччина. „У Росії марксизм убив Сталін, а на Заході теж його немає, бо змінились економічні обставини".

„Комітет Народної Контролі УССР" очолює росіянин

Київ. — На нараді Комітету Народної Контролі, на яку було скликано представників Комітету від усіх областей України, голова Комітету А. Малєнкін вимагав збільшення активности „органів народного контролю для здійснення рішень партії і уряду по збільшенню виробництва сільськогосподарських продуктів у 1969 р." „Радянська Україна" з 20 березня назвала кількох головніших учасників тієї наради. Із списку прізвищ керівників видко, що навіть так зв. „союзно-республіканськими міністерствами" УССР керують не українці, хоча не бракує партійців українського походження. Так, „міністром" сільського господарства, до якого поставлені найвищі вимоги, є П. Дорошенко, але об'єднанням „Укрсільгосптехніка" керує В. Кривошеєв, міністром хемічної промисловости УССР є І. Вілєсов, заступником міністра хлібопродуктів УССР — А. Бармін, начальником Правління по постачанню і збуту нафти — В. Алєксєєв, а головою Комітету Народної Контролі — А. Малєнкін. Комітет має свої представництва в кожному місті й селі, особливо по колгоспах. Його представники виконують ролю колишніх есаулів та панщизнянських наглядачів і тісно співпрацюють з місцевими комітетами компартії та міліції.

ТАРЗАН, ч. 6155. Чужинець хоче переконати Тарзана.

Бородатий чужинець, який твердить, що він професор Плендом, утік із засекреченої академії злих учених, наполягає на Тарзана, щоб той допоміг йому завезти таємничий пакунок до Вашингтону, до цивілізованих вчених...

Це місце мира, що я його вибрав на свою батьківщину, — після років воювання. Не бачу причини, чому я маю залишити його, щоб узяти чоловіка з запечатаним пакунком туди, куди він хоче піти!

Це не є вже епоха мира... це епоха наукового терору. Добрі люди, як ти, не розуміють, що існують злющі вчені... Я втік з усіма їх записами і плянами. Чи хочеш жити тут в удаваному мирі тоді, коли злі вчені завоюють цивілізований світ?